

ARBEIDSRETTE

DOM

Avsagt: 20. november 2014

Saksnr.: 14/2014

Lnr.: 49/2014

Dommere: Jakob Wahl
Tron Løkken Sundet
Tone Aasgaard
Gerd Torkildson
Randi Johanne Løvland
Leif Arne Asphaug-Hansen
Merete Longva Lindland

Saken gjelder: Spørsmål om tillegg for arbeid på lørdag og søndag er tariffstridig når det har bakgrunn i administrativ beslutning

---

Norsk Sykepleierforbund

Advokat Oskar Nilssen

mot

1. Arbeidsgiverforeningen Spekter
2. Akershus Universitetssykehus HF

Advokat Tarjei Thorkildsen

DOM

- (1) Saken gjelder spørsmål om det er tariffstridig at arbeidsgiver på bakgrunn av en administrativ beslutning gir tillegg til arbeidstakere som utfører arbeid på lørdag eller søndag ut over det som følger av tariffavtalen eller om slike tillegg må ha sitt grunnlag i avtale inngått mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte.
- (2) **Oversikt over den tariffrettslige rammen for saken**
- (3) Partene er bundet av Hovedavtalen mellom Arbeidsgiverforeningen Spekter (Spekter) og Unio for perioden 1. januar 2013 til 31. desember 2016 og overenskomst for perioden 1. mai 2014 til 30. april 2016 mellom Spekter og Norsk Sykepleierforbund (NSF).
- (4) Hovedavtalen har bestemmelser om forhandlingsordningen i Spekter-området, med særbestemmelser om forhandlinger for overenskomstområde 10 – helseforetakene. Forhandlingene om overenskomster for helseforetakene skjer i fem trinn. I trinn 1 forhandler Spekter og Unio om overenskomstens del A. I trinn 2 forhandler Spekter Helse og forbund tilsluttet Unio med forhandlingsrett i virksomheter i området, herunder NSF, om de såkalte sosiale bestemmelsene i overenskomstens del A1. I trinn 3 forhandler Spekter Helse og NSF m.fl. om de nasjonale forbundsvise bestemmelsene som inntas i overenskomstens del A2. I trinn 4 gjennomføres det lokale forhandlinger mellom virksomhetene og forbund tilsluttet Unio som har forhandlingsrett i virksomhetene, om bestemmelsene i overenskomstens del B. Trinn 5 er avslutning av forhandlingene og gjennomføres mellom Spekter og Unio.
- (5) Overenskomsten del A2 avsnitt III punkt 2 har bestemmelser om godtgjøring for særskilt arbeidstid. Punkt 2.1 «Lørdags- og søndagstillegg» bestemmer at det for ordinært arbeid mellom kl 00.00 lørdag og kl 24.00 søndag skal betales et tillegg på 40 kroner per arbeidet time. I de særlige bestemmelsene i overenskomstens del B for Akershus Universitetssykehus HF (Ahus) er satsen for slikt arbeid satt til 57 kroner per arbeidet time, jf. B-delens avsnitt III punkt 1 bokstav a.
- (6) **Nærmere om opprettelsen av overenskomsten mellom Spekter og NSF i 2002**
- (7) Ved helseforetaksloven av 15. juni 2001 nr. 91 overtok staten spesialisthelsetjenesten. Disse virksomhetene hadde frem til da hørt under tariffområdene til staten, fylkeskommunene (KS) og Oslo kommune. Ved kongelig resolusjon 6. juli 2001 ble det

besluttet at daværende NAVO, nå Spekter, skulle være arbeidsgiverorganisasjon for helseforetakene.

- (8) Det ble fra høsten 2001 gjennomført forhandlinger om opprettelse av overenskomst for de nye virksomhetene. NAVO fremsatte tilbud om en midlertidig tariffavtale for organisasjonene ved at NAVO og helseforetakene trådte inn i de tariffavtaler som gjaldt per 31. desember 2001 og som hadde utløp våren 2002. Forhandlingene med NSF førte ikke frem, og det ble gjennomført streik fra 22. januar til 6. mars 2002. Detaljene i disse forhandlingene og den streiken som ble gjennomført vinteren 2002 er ikke av betydning for saken, og det vises til ARD 2004 side 16 for en nærmere omtale av dette.
- (9) Den 9. april 2002 fremmet Utdanningsgruppenes Hovedorganisasjon (UHO), nå Unio, krav om ny tariffavtale. I § 6 var det inntatt krav om lørdags- og søndagstillegg på minst 35 % av timelønnen. I brev 17. april 2002 fra NAVO til UHO redegjorde NAVO for de prinsipper arbeidsgiversiden mente burde legges til grunn for overenskomsten:

«1. Inntektspolitiske føringer

NAVO ønsker å anvende A-delen som et virkemiddel i den nasjonale diskusjon om lønnsdannelse. Dersom partene i arbeidslivet for eksempel avtaler reformer, hvor hensikten er at reformene skal gjennomføres i alle forhandlingsområder, kan A-delen anvendes til dette formål. Eksempel på dette er ferie og AFP. I tillegg ønsker NAVO å anvende A-delen for å gi føringer for de lokale forhandlinger dersom partene mener dette er hensiktsmessig i det aktuelle oppgjøret.

...

Prinsipper for overenskomsten del A2 (nasjonal nivå II)

... Gjennom sykehusreformen har staten klargjort ansvaret for spesialisthelsetjenesten. Helseforetakene er selvstendige juridiske enheter, hvor et betydelig resultatansvar er lagt på styret og ledelsen. Forholdene er således lagt til rette for at partene skal etablere løsninger tilpasset den enkelte virksomhets behov.

NAVOs ambisjon er at de elementer som skal reguleres på nasjonalt nivå II begrenses. I de tilfeller det inngås avtaler på dette nivået, ser vi for oss at dette utformes som en avtale om minstegarantier, hvor for eksempel minstelønnsystem for spesielle kompetanser/autorisasjoner og generelle, overordnede arbeidstidsbestemmelser inngår. Det kan også vurderes om enkelte sosiale bestemmelser kan reguleres her.»

- (10) I NAVOs tilbud 24. april 2002 var det inntatt slik bestemmelse om godtgjøring for særskilt arbeidstid:

«3.1 Satser

Satser for godtgjøring for særskilt arbeidstid fastsettes av partene lokalt.»

- (11) I UHOs krav 26. april 2002 var det inntatt slikt krav i punktet om «Ferie og fleksibilitet»:

«Den enkelte primærorganisasjon og NAVO-helse kan i Overenskomstens Del II – A2 – inngå avtale om hvordan arbeidstiden skal organiseres/disponeres, samt avtale avvikende

arbeidstidsordninger, jf dog aml. § 41 femte ledd. I tillegg kan det avtales andre godtgjøringer.»

- (12) NAVO tok i brev 30. april 2002 opp spørsmålet om partsforholdet i overenskomsten. Det ble påpekt at en løsning hvor det enkelte forbund var part, lå innenfor de forutsetninger NAVO hadde tilkjennegitt i brevet 17. april 2002. I NAVOs tilbud 3. mai 2002 til NSF om overenskomstens del A2, var det inntatt slik bestemmelse om godtgjøring for lørdags- og søndagsarbeid:

«For ordinært arbeid mellom kl 00.00 lørdag og kl 24.00 søndag betales et tillegg på minimum kr. 16.50 pr arbeidet time. For å stimulere arbeidstakere til arbeide på lørdager og søndager, anbefales det at partene lokalt vurderer muligheten for å avtale alternative godtgjøringer.»

- (13) I et avsluttende punkt om generelle lønnsbestemmelser, var det i punkt 7.2.4 «Produktivitetsfremmende tiltak» vist til at produktivitetsavtaler kunne oppnå minstelønnsnivået tidligere enn forutsatt, for eksempel gjennom ekstra ulempetillegg for å øke antall helgevakter per ansatt, og at de sentrale parter «oppfordrer partene lokalt til å drøfte etablering av lokale produktivitetsavtaler».
- (14) I NSF's krav 3. mai 2002 var det i punkt 1 om virkeområde og omfang, inntatt presisering om at overenskomstens bestemmelser om godtgjøring «regulerer minimumsbetingelser. Partene lokalt kan avtale bedre betingelser.» Det var inntatt krav om et tillegg på minst 35 % av timelønnen for lørdags- og søndagsarbeid.

- (15) I meklingsdokumentasjon utarbeidet av NAVO i mai 2002, var det inntatt slike merknader:

«De overenskomster som gjelder for helseforetakene i dag, inneholder detaljerte bestemmelser for lokale forhandlinger og lønnspolitiske drøftingsmøter. UHO-organisasjonene ønsker en videreføring av disse bestemmelsene inn i ny overenskomst.

Det er etter arbeidsgivers oppfatning ikke nødvendig å ha sentrale bestemmelser om dette. Den avtalte forhandlingsmodellen legger opp til slike lokale løsninger, ved at man lokalt kan avtale bedre ordninger enn de sentrale minstestandarder på nasjonalt nivå II (A2). Siden nasjonalt nivå II (A2) er en minimumsavtale, trengs derfor ikke ytterligere fullmakter og/eller fravikelsesbestemmelser for å kunne gjennomføre de lokale forhandlingene.»

- (16) NAVO fremsatte 27. mai 2002 tilbud knyttet til arbeidstid og ulempetillegg. I den innledende bestemmelsen var det slik presisering:

«Det er enighet om at partene lokalt skal gis mulighet til å etablere arbeidstidsordninger som er tilpasset den enkelte virksomhets behov, og som samtidig tar hensyn til arbeidstakernes ulike behov i de enkelte livsfasene. Dette vil kunne bidra til mindre sykefravær og økt produktivitet, og derigjennom et bedre servicetilbud til pasientene. Partene er derfor enige om at bestemmelsene i punkt 2–5 kan fravikes ved avtale.»

- (17) Bestemmelsen om lørdags- og søndagstillegg var inntatt i punkt 3.1.

- (18) I felles innspill fra arbeidstakerorganisasjonene 27. mai 2002 ble det krevd at siste setning i den innledende bestemmelsen skulle strykes. Arbeidstakerorganisasjonene foreslo slik bestemmelse:

«Bestemmelsene i dette kapitlet er minimumsbestemmelser. Partene lokalt kan avtale bedre arbeidstidsordninger/godtgjøringer.»

- (19) Det er ingen dokumenter fra meklingen for øvrig som knytter seg til utformingen av bestemmelsene om godtgjøring for særskilt arbeidstid. Den 31. mai 2002 kom partene til enighet. Bestemmelsen om godtgjøring for lørdags- og søndagsarbeid fikk slik utforming:

«IV Arbeidstid, ulempetillegg mv.

...

3. Godtgjøring for særskilt arbeidstid

Godtgjøring etter punkt 3.1–3.5 betales ikke under overtidsarbeid.

3.1 Lørdags- og søndagstillegg

For ordinært arbeid mellom kl 00.00 lørdag og kl 24.00 søndag betales et tillegg på kr. 18,- pr arbeidet time.»

- (20) I NSF's kommentarutgave til overenskomsten av 2002, er det i forordet slik omtale av overenskomsten:

«Partene er enige om at overenskomsten er en såkalt «minimumsoverenskomst». Dette innebærer at rettigheter gitt i medhold av denne overenskomsten er garanterte minsterettigheter/minimumsbetingelser. Partene lokalt kan avtale bedre rettigheter både i forhold til godtgjøringssatser (grunnlønn, ubekvemstillegg, overtidstillegg m.v.), men også i forhold til arbeidstid, ferie- og permisjonsrettigheter m.v.

...

I tillegg står det arbeidsgiver fritt å benytte midler for å rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft. Ta dine lønnskrav opp med din nærmeste leder og din tillitsvalgt. Still lønnskrav i forbindelse med tilsetning/overgang til ny stilling. Vær nøye med argumentasjon og dokumentasjon – slik at det er enkelt å forstå for alle hvordan arbeidsgiverne nyttiggjør din kompetanse og utdanning i den stillingen du har/eller søker. ...

Lederne har et ansvar for riktig avlønning, og kan bruke lønn som et av sine viktigste virkemidler for å nå virksomhetens kortsiktige og langsiktige mål. Det er helt galt å tro at det er de tillitsvalgte og organisasjonene som bærer dette ansvaret alene, hovedansvaret ligger hos arbeidsgiverne. Det enkelte medlem og de tillitsvalgte må stå sammen i kampen for høyere lønn for sykepleiere. Arbeidsgiver har mulighetene og sitter med nøkkelen, det er kun snakk om vilje.»

- (21) Partene har også vist til krav om endringer i overenskomsten ved senere revisjoner og om praksis med tilleggsytelser på grunnlag av administrative ordninger. Arbeidsretten vil komme tilbake til dette i rettens merknader nedenfor.

(22) **Bakgrunnen for saken**

- (23) Ahus har hatt avtale med NSF om særskilt kompensasjon for arbeid annenhver helg. Høsten 2013 ble det gjennomført forhandlinger om revisjon av avtalen, men partene kom ikke til enighet. I brev 4. desember 2013 fra Ahus ble avtalen sagt opp, men det ble samtidig presisert at arbeidsgiver ville videreføre ordningen på administrativt grunnlag:

«Avtalen om kompensasjon for arbeid hver 2. helg ved Ahus sies med dette opp per dags dato. Oppsigelsesfristens utløp er 1 måned regnet fra tidspunktet for oppsigelsen.

Som tidligere forklart vil innholdet i dagens 2. hver helg avtale inntil videre bli kontinuert av arbeidsgiver alene. Ordningen ivaretas i fortsettelsen innenfor rammen av arbeidsgivers administrative ordning, og inntil annet er bestemt med samme innhold og kompensasjonsnivå som i dag.»

- (24) NSF gjorde gjeldende at det var tariffstridig at arbeidsgiver besluttet å videreføre ordningen etter den tidligere avtalen. Tvisteforhandlinger mellom NSF og Spekter ble gjennomført 17. januar 2014. I protokollen er det inntatt slike merknader:

«NSF anfører:

Norsk Sykepleierforbund (NSF) viser til Akershus universitetssykehus brev av 4. desember 2013 til bla NSF ved Ahus, hvor sykehuset sier opp til bortfall tariffavtalen om kompensasjon for arbeid 2. hver helg. Videre vises til brev datert 10. desember 2013 fra FTV for NSF ved Ahus, Kai Øyvind Brenden til forhandlingsleder Elisabeth Bjørge ved Ahus.

Norsk Sykepleierforbund gjør gjeldende at Akershus universitetssykehus opptrer tariffstridig dersom sykehuset administrativt viderefører den oppsagte tariffavtalen om økonomisk kompensasjon for å arbeide annen hver helg. NSF har i overenskomsten med Spekter tariffregulert kompensasjon for helgearbeid. Arbeidsgiver kan da ikke ensidig fastsette en dårligere eller bedre ytelse for det samme arbeidet. Det vises her til arbeidstvistloven § 6 og for øvrig til alminnelige tariffrettslige normer.

Spekter anfører:

Spekter viser til at overenskomsten er en minimumsoverenskomst. Spekter gjør gjeldende at overenskomsten ikke er til hinder for at den enkelte arbeidstaker inngår avtale med arbeidsgiver om bedre betingelser/vilkår enn det som følger av overenskomsten.»

- (25) NSF tok ut stevning for Arbeidsretten 28. mars 2014. Hovedforhandling ble gjennomført 4.–5. november 2014. Tre partsrepresentanter og to vitner avga forklaring.

(26) **Partenes påstandsgrunnlag og påstander**

- (27) *Norsk Sykepleierforbund* har i korte trekk anført:

- (28) Overenskomstens del A2 avsnitt III punkt 2.1 er til hinder for at arbeidsgiver ensidig fastsetter godtgjørelser som gir bedre ytelser enn det som følger av tariffavtalen. Bedre ytelser ut over grunnlønnen kan bare iverksettes etter tariffavtale mellom arbeidsgiver og de tillitsvalgte, mens endring av grunnlønn kan gjøres i avtale mellom arbeidsgiver ved

ansettelse eller dersom det er behov for å beholde personell. Overenskomsten er en minstelønnsoverenskomst, men det betyr ikke at arbeidsgiver står fritt til å treffe en ensidig beslutning om å gi bedre ytelser.

- (29) Forhandlingene om opprettelsen av overenskomsten i 2002 viser at partene la til grunn at bestemmelsene i avsnitt III om arbeidstid og godtgjørelse var minimumsbestemmelser, og de lokale partene kunne inngå avtaler om bedre ytelser. Det er ingenting i partenes krav og tilbud eller annen dokumentasjon fra forhandlingene som taler for at arbeidsgiver kan velge å gi bedre ytelser med grunnlag i styringsretten som et alternativ til avtale med de tillitsvalgte.
- (30) NSF's tolkning har også støtte i de tre tariffavtalene som gjaldt før helseforetaksreformen. Etter hovedtariffavtalen i staten, KS og Oslo kommune hadde arbeidsgiver ikke slik styringsrett. Når Spekter som tariffpart ønsker å endre den bestående reguleringen og NSF som motpart ikke med rimelighet kunne se at Spekter bygget på denne forutsetningen, må uklarheten gå ut over Spekter. Det er enighet om at spørsmålet ikke ble diskutert under forhandlingene. Spekter har heller ikke på annen måte tilkjennegitt dette overfor NSF. Spekters krav til endringer i senere tariffrevisjoner bygger på en forutsetning om at arbeidsgiver ikke ensidig kunne fastsette bedre ytelser enn det som følger av overenskomsten.
- (31) Praksis kan ikke tillegges avgjørende vekt. Selv om administrative ordninger har vært praktisert ved noen sykehus, er det ikke en utbredt praksis og NSF har bare i begrenset utstrekning vært kjent med ordningene. NSF har vært tydelig på hvordan tariffavtalen skal forstås og har ikke akseptert arbeidsgivers forståelse av tariffavtalen.
- (32) Spekters tolkning vil gjøre forhandlingsretten illusorisk. Dersom arbeidsgiver lokalt står fritt til å gi tillegg, vil det føre til lønnsglidning som det tas hensyn til ved tariffoppgjøret. NSF vil da ikke ha noe forhandlingsrom i tariffoppgjøret. Det er utenkelig at arbeidstakerorganisasjonene skal ha forhandlet bort forhandlingsretten.
- (33) Det er nedlagt slik endret påstand:

«1. Overenskomsten mellom Arbeidsgiverforeningen Spekter og Norsk Sykepleierforbund for perioden 1. mai 2014–30. april 2016, del III, pkt. 2.1 er slik å forstå at ytterligere tillegg kun kan iverksettes etter tariffavtale med tillitsvalgte.

2. Arbeidsgiverforeningen Spekter og Akershus universitetssykehus HF erstatter Norsk Sykepleierforbunds saksomkostninger.»

- (34) *Arbeidsgiverforeningen Spekter og Akershus Universitetssykehus HF* har i korte trekk anført:
- (35) Overenskomsten er en minimumsoverenskomst som gir minimumsrettigheter. Den er derfor ikke til hinder for at arbeidsgiver gir ytelser ut over det som følger av tariffavtalen. Overenskomsten stiller ikke krav om at tilleggssytelser må bygge på avtale mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte.
- (36) Partene er enige om at arbeidsgiver kan gi høyere lønn ved ansettelse og i ansettelsesperioden, uten at dette må gjøres i avtale med de tillitsvalgte. NSF's anførsler om at adgangen til å gi bedre ytelser bare gjelder grunnlønn, har ingen holdepunkter i overenskomstens ordlyd. Definisjonen av lønn i overenskomstens del A2 avsnitt II punkt 1.1 inkluderer ulempetillegg. Det har også formodningen mot seg at en minimumsoverenskomst skal være til hinder for at arbeidsgiver gir bedre ytelser.
- (37) Det må i vurderingen legges vekt på at de ytelser saken gjelder, først og fremst skal kompensere for at sykepleierne er villige til å påta seg ekstra arbeid. Denne godtgjørelsen gis enten som en rund sum uavhengig av antall vakter eller den gis for den enkelte vakt. Den er derfor ikke en godtgjøring for arbeidet tid. Det er derfor ikke tale om å fravike overenskomstens bestemmelser om ubekvemstillegg.
- (38) Dokumentene fra forhandlingene i 2002 og parts- og vitneforklaringene viser at det sentrale spørsmålet ved opprettelsen av overenskomsten var på hvilket tariffavtalenivå de økonomiske bestemmelsene skulle inntas. Spekter ønsket mest mulig lokal regulering mens NSF ønsket regulering i sentrale avtaler. Spekter har også klart tilkjennegitt overfor NSF at det ikke kreves særskilt hjemmel for å gi ytelser i tillegg til det som følger av overenskomsten. Forhandlingene viser også klart at partene ble enige om en minimumsoverenskomst.
- (39) Praksis før og etter 2002 er i samsvar med Spekters tolkning. Det var før 2002 en omfattende praksis med å gi tillegg uten avtale med de tillitsvalgte. NSF må ha vært kjent med denne praksis da forhandlingene med Spekter ble gjennomført i 2002. Praksis har fortsatt etter overføringen til Spekter, men slik at overgangen fra hovedtariffavtalen i stat og kommune til en minimumsoverenskomst gir et klarere tariffmessig grunnlag for slike ordninger. Det var NSF som burde ha presisert om det skulle gjelde begrensninger i arbeidsgivers frihet til å gi tilleggssytelser.
- (40) NSF er under enhver omstendighet bundet av praksis. Det er under hovedforhandlingen erkjent at forbundet ble kjent med praksis med administrative ordninger i 2006–2007.

Forbundet er da avskåret fra å hevde en annen forståelse av overenskomsten i 2014. For det første har det vært flere tariffrevisjoner uten at NSF har tatt opp spørsmålet. For det andre kan bundetheten begrunnes i passivitetsnormer, jf. ARD 1986 side 136 og 149.

(41) Det er nedlagt slik påstand:

«De saksøkte frifinnes.»

(42) **Arbeidsrettens merknader**

(43) *Arbeidsretten* har kommet til at de saksøkte må frifinnes og vil bemerke:

(44) Spørsmålet i saken er om det er tariffstridig at arbeidsgiver med utgangspunkt i en administrativ beslutning gir arbeidstakere ytelser for arbeid på lørdager og søndager som kommer i tillegg til kompensasjon etter overenskomsten del A2 avsnitt III punkt 2.1 og del B.

(45) Partene er enige om at overenskomsten er en minimumsoverenskomst. Det vil si at det kan gis ytelser ut over det som følger av overenskomstens bestemmelser, enten ved at nivået på ytelsen er høyere eller det gis tillegg som ikke følger av bestemmelsene i overenskomsten. Overenskomstens karakter av minsterettigheter fremgår også klart av forhandlingene i 2002. *Arbeidsretten* viser her til NAVOs merknader i meklingsdokumentasjonen fra mai 2002 hvor det understrekes at det ikke kreves særskilte bestemmelser om «lokale forhandlinger og lønnspolitiske drøftingsmøter» og av NSF's understreking av at overenskomsten er en «minimumsoverenskomst».

(46) Utgangspunktet er at overenskomsten ikke er til hinder for at det betales for arbeid på lørdag og søndag ut over det som følger av bestemmelsene i overenskomsten, uansett om dette gjøres som et høyere tillegg per arbeidet time enn det som følger av overenskomsten eller i form av et fast beløp i tillegg til overenskomstens godtgjørelse per arbeidet time. Spørsmålet er om slike ytelser må følge av avtale mellom arbeidsgiver og de tillitsvalgte eller om det kan gis til arbeidstakerne på bakgrunn av en administrativ ordning.

(47) Overenskomstens ordlyd og systematikk taler for at tillegg kan gis på bakgrunn av administrative ordninger og at det ikke gjelder et slikt avtalekrav. Forhandlingene om overenskomsten i 2002 gir heller ikke holdepunkter for et generelt krav om at tillegget må bygge på avtale med de tillitsvalgte. Fokus under forhandlingene i 2002 var rettet mot partsforhold til overenskomsten og forhandlingsmodellen, og om bestemmelser om godtgjørelse skulle inntas i de sentrale eller lokale bestemmelsene, det vil si på hvilket

tariffavtalenivå man skulle innta de økonomiske bestemmelsene. Det er enighet om at partene ikke diskuterte om tilleggsytelser måtte følge av tariffavtale.

- (48) NSF har vist til at arbeidsgiver ikke ensidig kunne fastsette ytelser etter de tariffavtaler som gjaldt i virksomhetene frem til overføringen i 2002. Spekter har vist til at det også før overføringen til staten fantes administrative ordninger med tilleggsytelser. Arbeidsretten går ikke nærmere inn på denne praksis. Det er omtvistet om det var adgang til å ha slike ordninger etter de dagjeldende tariffavtalene og om NSF var eller burde vært kjent med dette. Praksis frem til overføringen gir derfor ikke noen klare holdepunkter for et bestemt tolkningsresultat og heller ikke for at noen av partene under forhandlingene i 2002 var nærmest til å klargjøre egne forutsetninger overfor motparten.
- (49) Dette gjelder som utgangspunkt også for omfanget av administrativ praksis etter overføringen. Spekter har under hovedforhandlingen dokumentert administrative ordninger med ytelser ut over overenskomstens bestemmelser ved Vestre Viken HF, Oslo Universitetssykehus HF, Nordlandssykehuset HF, Universitetssykehuset Nord-Norge, Sykehuset Østfold HF, Sykehuset Innlandet HF, Sykehuset Telemark HF, Universitetssykehuset i Trondheim m.fl. Disse ordningene har vært praktisert over tid og enkelte kan spores tilbake til 2006 og 2007, og i et tilfelle tilbake til 2000. I flertallet av tilfellene er det ordninger med særskilt kompensasjon for ekstra vakter. NSF har gjort gjeldende at det først var under saksforberedelsen i Arbeidsrettens sak nr. 28/2013 (ARD-2014-3), forbundet ble kjent med omfanget av praksis. Det er ikke nødvendig å gå inn på detaljene i praksis eller om NSF burde ha vært kjent med denne. Arbeidsretten legger imidlertid vekt på at NSF i 2006–2007 ble gjort kjent med at arbeidsgiver på administrativt grunnlag ga tillegg til overenskomsten for å få ansatte til å påta seg ekstravakter, uten at forbundet da gjorde gjeldende at dette var tariffstridig.
- (50) Bakgrunnen for at spørsmålet om tariffmessigheten av administrative ordninger kunne ha vært reist da er at det i 2006 var store problemer med gjennomføring av ferieavviklingen, med omfattende bruk av innleie og overtid. Forhandlingssjef i NSF, Harald Jesnes, har forklart at NSF ble kjent med at det i 2006 hadde vært enkelte administrative ordninger med ekstravakter mot særskilt kompensasjon. Fagsjef i Spekter, Cathrine Hennig, som i 2002 var ansatt i NSF, har forklart at NSF i brev til Spekter i 2008 blant annet gjorde gjeldende at bruken av ekstravakter var et problem. NSF foreslo andre tiltak for å løse disse problemene, for eksempel i form av avtale om unntak fra arbeidsmiljølovens arbeidstidsregler mot særskilt kompensasjon. Administrerende direktør i Spekter, Anne-

Kari Bratten, har forklart at Spekter avviste forslaget fra NSF under henvisning til at det var administrative ordninger på plass som ivaretok behovet for ekstravakter. Når NSF i en slik situasjon unnlot å anføre at de administrative ordningene var tariffstridige eller forfølge spørsmålet på annen måte, kan forbundet ikke nå hevde at slike tillegg til ytelsene etter overenskomsten del A2 avsnitt III krever tariffavtale med de tillitsvalgte, når dette ikke har holdepunkter i ordlyden eller tariffhistorikken for øvrig.

- (51) I en slik situasjon er det ikke nødvendig å drøfte betydningen av at Spekter i 2004 foreslo at det i avsnitt III skulle presiseres at bestemmelsene skulle gjelde «dersom ikke annet avtales lokalt». Det er heller ikke noe i andre tariffrevisjoner som taler for den tolkning NSF krever dom for. NSF's anførsler om at adgangen til å gi slike tillegg vil gjøre forhandlingsretten illusorisk, kan heller ikke begrunne en slik innskrenkning av overenskomsten.
- (52) Dommen er enstemmig.

SLUTNING

De saksøkte frifinnes.

Jakob Wahl (s.)

Tron Løkken Sundet (s.)

Tone Aasgaard (s.)

Gerd Torkildson (s.)

Randi Johanne Løvland (s.)

Leif Arne Asphaug-Hansen
(s.)

Merete Longva Lindland (s.)

Rett utskrift bekreftes: